
Y CABINET 13/12/16

Yn bresennol-

Y Cynghorwyr: Dyfrig L. Siencyn, Peredur Jenkins, John Wynn Jones, Dafydd Meurig, W. Gareth Roberts, Mair Rowlands, Gareth Thomas, Ioan Thomas a Mandy Williams-Davies

Hefyd yn bresennol-

Dilwyn Williams (Prif Weithredwr), Morwena Edwards (Cyfarwyddwr Corfforaethol), Iwan Trefor Jones (Cyfarwyddwr Corfforaethol), Dafydd L. Edwards (Pennaeth Cyllid), Iwan G. Evans (Swyddog Monitro), Dafydd Gibbard (Uwch Reolwr Eiddo Corfforaethol), Rhion Glyn (Uwch Swyddog Gweithredol), Dafydd Wyn Williams (Pennaeth Rheoleiddio) a Arwyn Thomas (Pennaeth Addysg)

1. YMDDIHEURIADAU

Derbyniwyd ymddiheuriad gan y Cynghorydd Dyfed Edwards.

2. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Oherwydd natur Eitem 10, datganodd yr holl Aelodau oedd yn bresennol fuddiant personol. Gan nad oedd yn fuddiant sy'n rhagfarnu, byddai gan yr aelodau yr hawl i gymryd rhan yn y drafodaeth ac i bleidleisio ar y mater.

3. MATERION BRYD

Nid oedd unrhyw faterion bryd.

4. MATERION YN CODI O DROSOLWG A CHRAFFU

Nid oedd unrhyw faterion yn codi o drosolwg a chraffu.

5. COFNODION Y CYFARFOD A GYNHALIWYD AR YR 22AIN O DACHWEDD 2016

Llofnododd y Cadeirydd gofnodion cyfarfod y Cabinet a gynhaliwyd ar y 22ain o Dachwedd, 2016, fel rhai cywir.

6. DYFODOL DARPARIAETH ADDYSG YN NALGYLCH YSGOL Y BERWYN

Cyflwynwyd yr eitem gan y Cyng. Gareth Thomas.

PENDERFYNWYD

Gohirio'r ystyried yr argymhellion yn yr adroddiad er mwyn ystyried yr ohebiaeth ddiweddaraf a dderbyniwyd gan yr Eglwys yng Nghymru ynghyd a'r farn gyfreithiol a dderbyniwyd hefyd.

Rhoi amser i swyddogion gynnal trafodaethau lleol pellach.

TRAFODAETH

Cyflwynodd yr Aelod Cabinet Addysg y sefyllfa yn dilyn yr ohebiaeth ddiweddar gyda'r Eglwys Yng Nghymru. Nododd fod y Cabinet wedi penderfynu ar yr 2il o Fehefin 2015 i gau Ysgol Bro Tegid, Ysgol Beuno Sant ac Ysgol y Berwyn a sefydlu Campws Dysgu 3-19 Cyfrwng Cymraeg gyda statws Gwirfoddol a Reolir, Eglwys yng Nghymru yn ei le. Mae'r cynllun wedi bod yn mynd rhagddo gyda'r effaith eisoes yn cael ei weld yn Y Bala, gyda'r adnoddau diwylliannol a'r cae 3G yn cael eu defnyddio. Pwysleisiwyd mai mater llywodraethu sydd o dan sylw, a bod y cynllun yn parhau.

Ym Medi 2016 cyfarfu'r Pennaeth Addysg a'r Esgobaeth er mwyn eu diweddarau ar gynnydd y cynllun. Yn fuan wedi'r cyfarfod derbyniwyd llythyr bygythiol gan gynrychiolwyr cyfreithiol yr Esgobaeth oedd yn gwneud dau brif bwynt. Yn gyntaf: *"The Diocese of St Asaph will not be able to consider such a school so promoted as a Church in Wales school."* Ac yn ail: *"For a local authority to force site trustees into a position where their private value is unnecessarily reverted is most improper."* Nododd yr Aelod Cabinet fod y sefyllfa yn parhau i ddatblygu, gyda'r Adran Addysg yn cynnal deialog gyda'r Esgobaeth.

Nododd y Swyddog Monitro ei fod yn hyderus fod y broses gyfreithiol wedi ei dilyn yn briodol. 'Roedd wedi ceisio eglurhad pellach ar rai pwyntiau a nodwyd, a phwysleisiodd bwysigrwydd ystyried y cyngor yma pan fyddai'n cael ei dderbyn.

Sylwadau yn codi:

- Syndod nad oedd ystyriaeth wedi ei roi i Addysg y plant yng ngohebiaeth yr Eglwys, gan mai hynny sy'n ganolog i'r cynllun.
- Rhwystredigaeth fod oedi yn y prosiect a'r buddion sy'n deillio ohono.
- Anghrediniaeth ar y datblygiadau, gan bwysleisio mai mater o lywodraethiant sydd yma, fydd ddim yn arafu'r gwaith adeiladu o gwbl.
- Fod angen rhannu gwybodaeth am y sefyllfa'n lleol.

7. MATER YN CODI O'R PWYLLGOR CRAFFU - ARBEDION EFFEITHLONRWYDD PELLACH

Cyflwynwyd yr eitem gan y Cyng. Dafydd Meurig.

PENDERFYNWYD

Derbyn y rhaglen o wireddu'r arbedion a drafodwyd yng Nghabinet y Cyngor ar 12 Gorffennaf 2016, gyda £278,000 i'w gwrdd o'r cynlluniau amgen a nodir yn rhan 3.7 - 3.18 o'r adroddiad.

TRAFODAETH

Nododd yr Aelod Cabinet Adnoddau bod yr adroddiad wedi ei gyflwyno i'r Cabinet o'r blaen, ac wedi bod trwy'r broses Craffu yn y cyfamser. Nododd hefyd fod yma gynllun sy'n diwallu anghenion am arbedion effeithlonrwydd yn yr Adran Rheoleiddio, ond yn gwneud hynny mewn ffordd wahanol i'r ffordd a fwriadwyd yn wreiddiol. Yn wreiddiol 'roedd bwriad i ddod a'r Gwasanaeth Difa Pla i ben,

ond wedi i Craffu alw'r penderfyniad i mewn penderfynwyd ailedrych ar y sefyllfa. Wedi adolygu'r penderfyniad, daethpwyd i'r canlyniad fod modd i'r gwasanaeth gynyddu ei incwm i gyfarch a'r arbedion angenrheidiol.

8. CYD-LEOLI GWASANAETHAU

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cyng. Dafydd Meurig

PENDERFYNWYD

Comisiynu'r Gwasanaeth Eiddo Corfforaethol i asesu'r portffolio Eiddo mewn lleoliadau penodol ar draws y Sir, gyda'r nod o geisio adnabod cyfleoedd i gyd leoli gwasanaethau er mwyn gallu gwneud defnydd mwy effeithlon o adeiladau'r Cyngor.

TRAFODAETH

Nododd yr Aelod Cabinet Adnoddau fod y Gwasanaeth Eiddo wedi bod yn gweithio ers 2008 ar leihau'r nifer o adeiladau sydd yn eiddo i'r Cyngor. Bu i'r gwaith fynd yn anos wrth i'r portffolio eiddo leihau, felly wrth edrych ar gyfleoedd i wneud y defnydd mwyaf effeithlon o adeiladau'r Cyngor, byddai'r Gwasanaeth Eiddo yn edrych am gyfleoedd i gydleoli gwasanaethau.

Ategodd yr Uwch Reolwr Eiddo Corfforaethol yr Aelod Cabinet, gan nodi fod y Gwasanaeth Eiddo yn bwriadu cydweithio gyda phartneriaid eraill er mwyn cydleoli gwasanaethau. Ychwanegodd hefyd fod stad y Cyngor 25% yn llai nac yn 2008.

Sylwadau yn codi o'r drafodaeth:

- Croesawu'r cydweithio a'r synnwyr cyffredin, ond bod angen gwneud yn siŵr fod y cyd-leoli yn gweithio i'r cymunedau.

9. PRYDLESU CYN YSGOL BRON Y FOEL, Y FRON

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cyng. Dafydd Meurig

PENDERFYNWYD

Defnyddio pwerau Caniatâd Gwaredu Cyffredinol (Cymru) 2003 i brydlesu cyn safle Ysgol Bron y Foel, Y Fron yn uniongyrchol i Canolfan y Fron am lai na rhent y farchnad, er mwyn sicrhau buddiannau cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol.

TRAFODAETH

Nododd yr Aelod Cabinet Adnoddau fod pwerau Caniatâd Gwaredu Cyffredinol (Cymru) 2003 yn caniatáu i'r Cyngor lesu eiddo am lai na phris y farchnad a hepgor y cyfle i waredu'r eiddo a chynhyrchu derbynneb cyfalaf os oedd buddion economaidd, cymdeithasol neu amgylcheddol yn cael eu darparu. Nododd fod polisi Ôl-ddefnydd Adeiladau Ysgolion a fabwysiadwyd gan Fwrdd y Cyngor yn 2009 yn rhoi'r cyfle cyntaf i gymunedau sydd wedi cael eu heffeithio gan

gynlluniau trefniadaeth ysgolion i gyflwyno cynllun busnes er mwyn gwneud defnydd cymunedol o'r adeiladau a'u cadw yn rhan o'r gymuned. Gwerth yr adeilad ar y farchnad agored oedd oddeutu £70,000, a chynigwyd y brydles am 99 mlynedd.

Yn mis Hydref 2016, derbyniodd y grŵp grant o £945,000 o arian CAT 2 y Loteri Genedlaethol. 'Roedd yn un o amodau creiddiol y grant yw nad oedd posib ei ddefnyddio i brynu/prydlesu eiddo, a llwyddodd y cais ar y sail y byddai'r Cyngor yn cefnogi'r fenter trwy ddarparu'r adeilad.

Sylwadau yn codi o'r drafodaeth:

- Cydnabod fod ad-drefnu ysgolion yn medru bod yn broses boenus i'r cymunedau a effeithir, a'i bod yn bwysig ceisio cadw defnydd cymunedol i'r adeilad.
- Ei fod yn newyddion gwych fod buddsoddiad o'r fath wedi ei ddenu i Wynedd, a llongyfarchiadau i'r grŵp a'u hymrwymiad i'r cynllun.
- Fod pryder am gynaliadwyedd y cynllun busnes, oes yno sicrwydd na fydd yr adeilad yn cael ei ddychwelyd ymhen ychydig flynyddoedd?

Mewn ymateb, nododd yr Uwch Reolwr Eiddo fod y cynllun busnes wedi ei asesu'n drwyadl gan y Gwasanaeth Eiddo, yn ogystal â'r Loteri Genedlaethol yn ystod y broses o ddyfarnu'r grant.

10. BLAENORIAETHAU CYLLIDEBOL A CHYLLIDBAU YSGOLION UWCHRADD

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cyng. Gareth Thomas

PENDERFYNWYD

- i. Fod y Cabinet yn comisiynu cynllun i'w osod yn ein Cynllun Strategol ar gyfer 2017/18 i asesu ble ddylai'r llinell warchodaeth fod ar gyfer y Sector Uwchradd er mwyn defnyddio'r wybodaeth hwnnw wrth sefydlu cyllideb 2018/19;
- ii. Gan dderbyn fod yna drafodaethau wedi cychwyn gyda rhanddeiliaid ar asesu'r broblem, y dylid tanlinellu'r angen i'r Cyngor newydd ystyried canlyniadau'r trafodaethau hynny yn fuan yn oes y Cyngor er mwyn sefydlu datrysiad hir dymor cynaliadwy ar gyfer y sector Uwchradd;
- iii. Er mwyn prynu amser i hynny ddigwydd, ein bod yn gofyn i'r Aelod Cabinet dros Adnoddau geisio pontio am ddwy flynedd y £298,990 y mae disgwyl i'r sector Uwchradd ei ddarganfod i'w ariannu o falansau;
- iv. Er mwyn osgoi gwastraffu adnoddau drwy ddiswyddo ac ail gyflogi, fod gofyn i'r Aelod cabinet dros Adnoddau hefyd ystyried cynnwys yn ei gyllideb ar gyfer 2017/18 arian pontio i'r ysgolion hynny fyddai'n colli arian oherwydd lleihad yn y niferoedd plant gan ystyried hefyd y defnydd o falansau ysgolion unigol mewn unrhyw gynllun a gynigir.

TRAFODAETH

Nododd yr Aelod Cabinet Addysg ei bod yn amlwg ers cryn amser fod angen canfod datrysiad hir dymor cynaliadwy i sefyllfa gyllido addysg Uwchradd yng Ngwynedd a bod gwaith ar droed i wneud hynny. Yn y cyfamser 'roedd mwy o ysgolion yn anelu am y llinell warchodaeth, chwestiynau yn codi hefyd ynglŷn ag a yw'r llinell warchodaeth honno yn y lle iawn. Roedd yn amserol felly comisiynu cynllun er mwyn ystyried eto lefel y linell warchodaeth ar gyfer y Sector Uwchradd.

Gan fod angen ystyried canlyniadau'r trafodaethau ar ddyfodol y sector Uwchradd byddai angen amser ychwanegol i gyflawni targed arbedion y Sector Uwchradd os am wneud hynny heb waethygu sefyllfa addysg Uwchradd o fewn y sir.

Daeth i'r amlwg hefyd fod y cyfanswm sirol o niferoedd disgyblion ysgolion uwchradd y sir yn disgyn yn 2017/18 ond yn codi wedyn yn y ddwy flynedd ganlynol. Gan fod ariannu ysgolion unigol yn cael ei ddyrannu yn ôl y nifer o ddisgyblion, darbodus felly fyddai pontio'r diffyg fydd yn cael ei achosi gan y gostyngiad yn niferoedd y disgyblion. Golyga hynny ei bod yn bosib i'r ysgolion unigol osgoi diswyddo ac ail benodi staff mewn cyfnod cymharol fyr, gan osgoi costau diswyddo ac aflonyddu ar addysg y disgyblion.

Ychwanegodd fod safonau addysg wedi codi yn raddol ers 2012, ac y byddai cynnal y cyllid yn galluogi'r gwelliant yna barhau.

Sylwadau yn codi o'r drafodaeth:

- Ei bod yn sefyllfa ddyrys pan mae niferoedd disgyblion yn gostwng ac ysgolion yn wynebu colli staff a pheryglu cynnydd mewn safonau.
- Ei bod yn well gwneud penderfyniad cynnar i bontio'r diffyg cyn i'r sefyllfa fynd yn argyfyngus.
- Oes yno le i ysgolion ddefnyddio eu balansau i bontio'r diffyg?

Mewn ymateb nododd y Pennaeth Cyllid fod lefel balansau ysgolion unigol yn mynd i gael ei ystyried wrth ddyrannu'r cyllid pontio, er mwyn dyrannu'r cyllid yn deg. Ychwanegodd fod cost ynghlwm a diswyddo staff, felly'r penderfyniad darbodus fyddai i bontio'r diffyg.

11. ADRODDIAD PERFFORMIAD: AELOD CABINET PLANT, POBL IFANC A HAMDDEN

Cyflwynwyd yr eitem gan y Cyng. Mair Rowlands.

PENDERFYNWYD

Derbyn a nodi'r wybodaeth yn yr adroddiad.

Cymeradwyo ail broffilio gwireddu rhan o gynllun arbedion effeithlonrwydd 'HAM4 - Rhedeg cyfleusterau yn fwy effeithiol' (cyfanswm o £256,500), o'r flwyddyn ariannol 2017/18 i 2018/19.

2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	Cyfanswm
40,000	267,500	75,758	256,500	639,758

TRAFODAETH

Cyflwynodd yr Aelod Cabinet Plant, Pobl Ifanc a Hamdden ei hadroddiad perfformiad. Adroddodd na fyddai grant Teuluoedd yn gyntaf yn cael ei dorri ar gyfer 2017-18. Byddai cyllid ar gael ar gyfer cyfnod trosiannol hyd at Hydref 2017, pan fyddai gwasanaethau yn cael cynnig i gael eu hail-gomisiynu gyda grant am dair neu bedair blynedd. Nododd fod cynnydd cyffredinol yn y mesurau perfformiad, gyda'r nifer o bobl ifanc oedd wedi derbyn achrediadau trwy'r gwasanaeth wedi cynyddu. 'Roedd y gwaith o ail fodelu gwasanaethau ieuencid wedi dechrau, gyda'r gwaith ymgysylltu gyda'r bobl ifanc yn mynd yn ei flaen.

Tynnodd yr Uned Dechrau'n Deg sylw i'r ffaith nad oedd y mesuryddion perfformiad o reidrwydd y ffordd orau i fesur eu perfformiad, yn benodol BC01, BC02, BC03 a BC04. Bu'r uned yn gweithio ar fesurau newydd fydd yn adlewyrchu eu perfformiad.

'Roedd pryder ynglŷn â mesur SCC024 a SCC025, gyda gwaith yn mynd rhagddo i gyfathrebu pwysigrwydd y Cynllun Addysg Bersonol ymysg ysgolion er mwyn gwella SCC024. Cynyddodd SCC025 oherwydd bod mwy o blant mewn gofal yng Ngwynedd, ac roedd gwaith yn mynd ymlaen i wella cofnodi ymweliadau statudol yng ngwyneb y cynnydd yn y galw.

Adroddodd fod cynlluniau arbedion yn yr adran Plant a Chefnogi Teuluoedd yn cael eu cyflawni yn amserol, ond gan fod cynnydd yn y galw rhagwelwyd gorwariant o £168,000.

Nododd fod holl gynlluniau arbedion 2016/17 yr adran Economi a Chymuned wedi eu gwireddu, ond fod y Gwasanaeth Hamdden wedi cael trafferth canfod yr arbedion pellach yng nghynllun 2017/18. 'Roedd y datrysiad a ganfuwyd yn un heriol a byddai angen mwy o amser i wireddu'r arbedion yn llawn ac osgoi gorwariant wrth drawsffurfio'r gwasanaeth.

12. ADRODDIAD PERFFORMIAD: AELOD CABINET ADDYSG

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cyng. Gareth Thomas

PENDERFYNWYD

Derbyn a nodi'r wybodaeth yn yr adroddiad.

Cymeradwyo'r ffigyrau proffil amgen isod ar gyfer Cynllun P7 Trawsnewid Anghenion Dysgu Ychwanegol:

2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	Cyfanswm
26,238	98,356	436,004	247,863	808,461

TRAFODAETH

Adroddodd yr Aelod Cabinet addysg fod perfformiad yr adran Addysg yn gyffredinol dda, yn enwedig yn y sector uwchradd. Fodd bynnag bu perfformiad y sector gynradd wedi bod yn statig, yn enwedig yn y cyfnod sylfaen, ac felly 'roedd amser edrych yn fanylach ar hynny.

Mae canlyniadau CA4 Gwynedd wedi bod y gorau yng Nghymru ers 4 mlynedd bellach ac mae hynny i'w ganmol. Er mwyn parhau gyda'r safonau uchel yma sefydlwyd Bwrdd Ansawdd Sirol er mwyn i'r Awdurdod a GwE gael darlun cyflawno berfformiad y sector uwchradd a chynradd. 'Roedd gweithredu'r model newydd o gefnogi ysgolion hefyd yn dwyn ffrwyth, gyda 89.2% o ysgolion Gwynedd wedi eu categorio yn y dyfarniadau uchaf a dim un o ysgolion Gwynedd mewn categori statudol.

Nododd fod angen cysoni a gwella perfformiad ym mhynciau mathemateg a Saesneg, gyda gwaith wedi dechrau gyda Phrifysgol Bangor er mwyn adnabod darpar athrawon a'u hyfforddi.

Bu rhywfaint o gynnydd wrth ganfod arbedion yn yr adran, ond 'roedd cydweithio gyda Môn i gyflawni arbedion cynllun Trawsffurfio'r Ddarpariaeth Adnoddau Dysgu Ychwanegol a Chynhwysiad wedi achosi llithro yn yr amserlen oherwydd trafodaethau i ymuno mewn partneriaeth ffurfiol. Golyga'r llithriad yma fod angen ail broffilio'r cynllun arbedion.

13. ADRODDIAD PERFFORMIAD: AELOD CABINET ADNODDAU

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cyng. Peredur Jenkins

PENDERFYNWYD

Derbyn a nodi'r wybodaeth yn yr adroddiad.

Gyrru llythyr i Lywodraeth Cymru yn gofyn iddynt sicrhau y bydd taliadau Lefi Prentisiaeth a wneir yn dod yn ôl i'r Cyngor ar gyfer cyflogi prentisiaid.

TRAFODAETH

Adroddodd yr Aelod Cabinet Adnoddau ei fod yn gyffredinol gyfforddus gyda lefelau perfformiad ei bortffolio.

Nododd fod cwmni Vanguard wedi bod i mewn i gynnal hyfforddiant a bod rhaglen datblygu arweinwyr Ffordd Gwynedd ar waith.

'Roedd cynnydd wedi deillio o fabwysiadu'r Strategaeth TG, gan ganolbwyntio ar ddatblygu hunan wasanaeth.

Nododd fod £7.6 miliwn o gynlluniau arbedion effeithlonrwydd yn cael sylw, a golyga hynny fod strategaeth a sefyllfa ariannol y Cyngor tipyn cadarnach.

Byddai'r Cyngor yn gorfod talu Lefi Prentisiaeth i Lywodraeth San Steffan yn y

dyfodol, fydd oddeutu £600,000 o gost ychwanegol. 'Roedd yn aneglur faint ohono fydd yn cael ei ddychwelyd i Gymru trwy'r Fformiwla Barnett, ac nad oedd y Cynulliad wedi rhannu unrhyw gynlluniau am ei wariant gyda'r Cyngor. Er mwyn ceisio cael eglurder ar y mater awgrymwyd gyrru llythyr i'r Cynulliad i geisio mwy o wybodaeth.

Dechreuodd y cyfarfod am 1.00 y.h. a daeth i ben am 2.55 y.h.

CADEIRYDD